

РЕШЕНИЕ

№ 18439

гр. София, 30.05.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 68 състав, в
публично заседание на 21.05.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Вяра Русева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова, като разглежда дело номер **1951** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 126 – 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 68, ал. 1 от Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр.).

Образувано е по жалба на Министерство на образованието и науката /МОН/ чрез министъра на образованието и науката срещу Решение № 27 от 22.01.2025г на Комисия за защита от дискриминация, Втори специализиран постоянен заседателен състав в ЧАСТТА с което:

1. **УСТАНОВЯВА**, по жалба на Р. А. Д., че разпоредбите на Анекс № Д01-192 от 10.08.2023г. към браншови КТД 01 -269/06.12.2022г. за системата предучилищното и на училищното образование, които не съдържат ясно разписани правила уреждащи процентно увеличение на трудовите възнаграждения за всички лица работещи и полагали труд в системата на образованието, със задна дата считано от 01.01.2023 г., е допуснато различно и по-неблагоприятно третиране спрямо група лица, които в този период също са полагали труд в системата на образованието но са били лишени от това увеличение, което представлява нарушение на чл. 4, ал.3 от ЗЗДискр. на основата на признак „лично положение“.

2. **УСТАНОВЯВА**, на основание чл.65, т. 1 от ЗЗДискр., че министърът на образованието и науката, в качеството му на орган на изпълнителната власт и ръководител на Министерството на образованието и науката, като е допуснал издаване на противоречиви указания за системата на МОН във връзка с прилагане разпоредбите на Анекс Д01-192/10.08.2023 г. към КТД 01-269/06.12.2022 г. за системата предучилищното и на училищното образование, с които указания са разписани ограничителни критерии спрямо определена група лица, които също е следвало да бъдат включени в кръга с лицата, на които е увеличен размера на основното трудово

възнаграждение, изплащано със задна дата, е допуснал нарушение на забраната за дискриминация по чл. 4, ал. 3 от ЗЗДискр., включително и спрямо жалбоподателката - Р. А. Д., по признак „лично положение“.

Твърди, че решението е неправилно, тъй като увеличаване възнагражденията със задна дата е въпрос на прилагане КТ и ограниченията които КТ предписва. Обосновава, че наличието на действащо трудово правоотношение е абсолютна предпоставка за реализиране процесното увеличение. Счита също, че диспозитива на решението на КЗД в оспорената част е неясен и неточно формулиран. Не съществувала правна възможност за лицата с прекратени трудови правоотношения до момента на определяне и договаряне на новите работни заплати да получат разликата от увеличението за минал период. Употребения в решението термин „лично положение“ не бил изпълнен с конкретно съдържание. В случая лицата които се намират в сравнимо сходно положение с Р. Д. били всички лица с прекратени трудови правоотношения към 10.08.2023г /датата на подписване на анекса/. Сравнимите сходни обстоятелства били еднакви спрямо тези лица. Липсвали данни за по-неблагоприятно третиране в сравнение с други лица които се намират в сравнимо сходно положение. Моли да се отмени решението в оспорената му част.

Ответникът – Комисия за защита от дискриминация, в писмено становище оспорва жалбата и моли да се отхвърли като неоснователна..Претендира юриск. възнаграждение.

Заинтересованите страни не вземат становище по жалбата.

СГП не взема становище.

Като доказателства по делото са приложени представените с административната преписка и жалбата писмени доказателства.

След като прецени събраните по делото доказателства, във връзка с доводите и съображенията на страните, Административен съд София – град, Второ отделение, 68 – ти състав приема за установено от ФАКТИЧЕСКА и ПРАВНА СТРАНА следното:

Жалбата е процесуално допустима, подадена при надлежно упражнено право на оспорване, от активно легитимирано лице /адресат на решението/, имащо правен интерес от оспорването, чиито права и законни интереси са засегнати от оспорения акт.

Производството пред административния орган е образувано по жалба от 19.02.2024 г. и допълнение от 29.02.2024г, подадена от Р. Д. с оплаквания, че не ѝ е изплатено увеличение на трудовото ѝ възнаграждение на основание подписан на 10.08.2023г анекс № Д01-192 към КТД 01-269 от 6.12.2022г за системата на предучилищното и училищното образование, съгласно който заплатите на педагогическите специалисти се увеличават с 15 % със задна дата от 1.01.2023г. Р. Д. работила като детски учител в ДГ № 99 „Брезичка“ в периода 16.09.2022г до 27.07.2023г, когато било прекратено трудовото ѝ правоотношение. След влизане в сила на анекса на 10.08.2023г подала искане да ѝ бъде заплатено предвиденото увеличение от 1.01.2023г до датата на прекратяване на трудовото ѝ правоотношение /27.07.2023г /, но ѝ било отказано. По този начин била третирана по-неблагоприятно спрямо останалите ѝ колеги които към датата на подписване на анекса били на работа и са получили увеличение на основното си възнаграждение със задна дата.

Компетентността на КЗД е уредена в разпоредбата на чл. 47 ЗЗДискр., където са регламентирани правомощията, с които разполага при решаването на визираните в същия текст въпроси, в качеството ѝ на независим специализиран държавен орган, осигуряващ предотвратяване на дискриминация, защита от дискриминация и равенство на възможностите, тоест при извършената на основание чл. 146 от АПК служебна проверка за законосъобразност,

настоящият съдебен състав намира, че оспореното решение е издадено от компетентния по чл. 47 от ЗЗДискр. административен орган. Жалбата е разгледана от компетентен състав по см. на чл.48 ал.2 т.3 от ЗЗДискрм във връзка с твърденията за осъществена дискриминация по признак „лично положение“ по см. на чл.4 ал.1 от ЗЗДискрм.

Фактическата обстановка е правилно изяснена от административния орган и се споделя от настоящия състав на АССГ. КЗД е събрала всички необходими доказателства, дала е възможност и на настоящия жалбоподател да ангажира такива, с оглед пълното изясняване на спорните обстоятелства. За пълното и обективно изясняване на фактическата обстановка по случая, в изпълнение на чл. 55 и сл. от ЗЗДискр., КЗД е реализирала предвидената в специалния закон процедура по проучване, като е изисквала и приложила по преписката становища и доказателства от участниците в производството, подробно описани и обсъдени в обстоятелствената част на обжалваното решение. Съгласно чл. 60 и сл. от ЗЗДискр. са проведени открити заседания, за които страните са били надлежно призовани. В съответствие с чл. 62 от ЗЗДискр. на страните е била предоставена възможност да се помирят, изслушани са направените от присъстващите искания и изложените пред Комисията съображения по същество.

За да постанови решението, КЗД е приела, че изплащането на увеличението на основното месечно възнаграждение само на лицата които са в трудово правоотношение с работодателя за периода 1.01.2023г до 1.09.2023г , но не и на лицата които са работили и полагали труд в този период, но с прекратени правоотношения и са били лишени от правото на увеличение на възнаграждението, то последните са били третирани по-неблагоприятно. След като Р. Д. е била в трудово правоотношение към датата на влизане в сила на увеличението-1.01.2023г . ѝ се дължало процесното увеличение на трудовото ѝ възнаграждение. Отказът да ѝ се изплати увеличението след прекратяване на трудовото ѝ правоотношение представлява нарушение на чл.14 ЗЗДискрм и дискриминация по чл. 4 ал.3 от ЗЗДискрм на основата на признак „лично положение“. Това е следствие от непрецизното формулиране на Анекса, което води до възможност за различно тълкуване смисъла му. Непрецизната формулировка на анекса допуска привидно неутрален критерий и създаване на практика спрямо педагогически специалисти при определяне и изплащане основното им трудово възнаграждение с прекратено правоотношение след 1.01.2023г.

Законът за защита от дискриминация цели установяване и санкциониране на всяко поставяне в неравностойно положение според признаците, изброени в разпоредбата на чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. или на други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна.

За да е налице проява на дискриминация по смисъла на ЗЗДискр., е необходимо да са осъществени всички елементи от фактическия състав на приложимата специална правна норма, както от обективна, така и от субективна страна. Неправомерният диференциран подход към дадено лице или определен кръг лица трябва да е обвързан от признак по чл. 4 от ЗЗДискр. В този смисъл не е достатъчно да се установи неблагоприятно третиране на определено лице или лица, а е необходимо да се докаже още, че това неблагоприятно третиране е извършено по някой от признаците, очертани в чл. 4 от ЗЗДискр., като следва да е налице и пряка причинно-следствена връзка между неблагоприятното отношение, в случая неблагоприятно третиране, и причината за него, която при всички случаи следва да се изразява в признак по цитирания чл. 4 от закона. В случая видно от изложените в оспореното решение фактически основания ответникът обсъжда различното третиране на лицата които са работили и полагали труд в периода 1.01.2023г до 1.09.2023г, но с прекратени правоотношения след 1.01.2023г. от начина на третиране на други лица, които са били в трудови правоотношения към 1.09.2023г. Следователно коментират се

твърденията за допусната непряка дискриминация по см на чл. 4 ал.3 от ЗЗДискрим.

Според чл. 4 ал.3 от ЗЗДискрим (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2016 г.) Непряка дискриминация е поставянето на лице или лица, носители на признак по чл. 4, ал. 1, или на лица, които, без да са носители на такъв признак, съвместно с първите търпят по-малко благоприятно третиране или са поставени в особено неблагоприятно положение, произтичащо от привидно неутрални разпоредба, критерий или практика, освен ако разпоредбата, критерият или практиката са обективно оправдани с оглед на законова цел и средствата за постигане на целта са подходящи и необходими.

Привидно неутрална разпоредба е тази, която изглежда, че се отнася по един и същи начин към всички лица без оглед на защитени признаци, но приложена на практика има несъразмерно по-лош ефект върху дадена група, определена по защитен признак, в сравнение с други.

Твърдението за неравно третиране е : Непрецизната формулировка на анекса № Д01-192/ 10.08.2023г – чл. 27 допуска привидно неутрален критерий и създаване на практика спрямо педагогически специалисти при определяне и изплащане основното им трудово възнаграждение с прекратено правоотношение след 1.01.2023г. По този начин била осъществена дискриминация по чл. 4 ал.3 ЗЗДискрим спрямо лицата полагали труд в периода 01.01.2023г до 1.09.2023г, но с прекратени трудови правоотношения, тъй като не им било изплатено въпросното увеличение за периода докато са полагали труд /до датата на прекратяване на трудовия им договор/. За периода 1.01.2023г от когато съгласно Анекса се увеличават със задна дата работните заплатите на заетите в сферата на училищното и предучилищното образование до 27.07.2023г когато е прекратено трудовото правоотношение с Р. Д. същата не е получила въпросното увеличение. По този начин за периода 1.01.2023г до 27.07.2023г тя е имала по-ниско възнаграждение от колегите си които към и след 1.09.2023г са били в трудово правоотношение и са получили увеличението.

Според чл. 27 ал.2 от Анекса № Д 01-192 от 10.08.2023г осигурените средства от държавния бюджет се изразходват единствено и само за увеличение считано от 1.01.2023г на индивидуалните работни заплати на заетите в системата на предучилищното и училищното образование педагогически специалисти и непедagogически персонал.

Именно на това основание са дадени указания от МОН, подписани от зам. министър на МОН /л. 51-53/, че лицата с прекратени трудови правоотношения до момента на определяне и договаряне на увеличението /новите работни заплати/ нямат правна възможност да получат разликата от увеличението за минал период от време. Предвиденото увеличение било само за работещи които имат действащ трудов договор към момента на увеличението по арг от чл. 118 ал.3 от КТ.

При това положение, условието на чл. 27 ал.2 от Анекса лишава работещите чиито трудови правоотношения са прекратени след 1.01.2023г до подписването на анекса или след него да получат увеличението съобразно отработения период спрямо други работещи към момента на изменението на чл. 27 съгласно анекса.

Изложените в жалбата доводи, и в указанията на МОН, че наличието на действащо трудово правоотношение е абсолютна предпоставка за реализиране на процесното увеличение не обуславят различен от постановения с решението на КЗД правен резултат, т. к. Комисията не прави проверка за законосъобразност на плоскостта на трудовото законодателство, а преценява поведението на МОН единствено от гледна точка на разпоредбите, забраняващи дискриминация. В този смисъл наведените в жалбата оплаквания, произтичащи от трудовото законодателство по същество са неотнормисими към предмета на спора по ЗЗДискрим, поради което обсъждането им е без значение за правилното му решаване. От значение при установяването на дискриминация е

обективно съществуващия недопустим противоправен резултат при упражняване на дейността, проявен в която и да е от очертаните в ЗЗДиск форми на нежелано или по-неблагоприятно третиране, независимо дали при осъществяването на тази дейност са спазени съответните нормативни изисквания. При това положение, доводите, че увеличението не се отнася до лицата с прекратени трудови правоотношения до момента на определяне и договарянето му, макар и правилни според съда и в съответствие със специалната материалноправна уредба, са ирелевантни към преценката за наличие на дискриминация в случая.

Следователно, за целите на преценката за наличие на непряка дискриминация от съда, може ориентировъчно да се приеме, че адресати на чл. 27 от Анекса са „заетите“ в системата на предучилищното и училищното образование към 1.01.2023г, тоест лицата с действащи трудови договори към 1.01.2023г. Според съда непряка дискриминация е налице когато прилагането на едно и също правило води до различни положения за адресатите, което е основано на защитен признак. В случая е налице привидно неутрална разпореда, с приложението на която обаче, лицата на които трудовите правоотношения са прекратени след 1.01.2023г са поставени в различно положение, тъй като им е отказано изплащане на увеличение за периода от 1.01.2023г до датата на прекратяване на трудовото им правоотношение. Това различно третиране е по защитения признак „лично положение“. Законодателят не е дал легално определение на защитения признак "лично положение" и за разлика от другите защитени признаци, които са трайни, същностни характеристики на човека, защитеният признак "лично положение" няма еднозначно, изначално прието в закона обективно съдържание. Това предполага и налага установяване и доказване във всеки конкретен случай на значим, обективен, същностен за личността белег, който позволява да бъде прилаган еднакво и който отчита универсалния (материален и персонален) обхват на закона. (Виж Р № 2031 ОТ 10.02.2012 Г. ПО АДМ. Д. № 2055/2011 Г., VII ОТД. НА ВАС). Лицата на които трудовите правоотношения са прекратени след 1.01.2023г и на които им е отказано изплащане на увеличение за периода от 1.01.2023г до датата на прекратяване на трудовото им правоотношение, в частност Р. Д. са третирани по-неблагоприятно на основата на признак „лично положение“ доколкото правото на труд, в т.ч. правото да се получава възнаграждение на упражненото право на труд е част от съдържанието на признака "лично положение" по см. на чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр отколкото са третирани другите работещи с валидни трудови правоотношения и към датата на договаряне и определяне на увеличението.

Именно прекратеното трудово правоотношение след 1.01.2023г придава на лицата които не са получили увеличението различно качество сравнение с останалите служители които са получили увеличението на работната заплата. Това обстоятелство е причината за неизплатеното увеличение на работната заплата. В случая като присъщо качество на личността е факта на прекратен трудов договор след 1.01.2023г и този факт изпълва съдържанието на признака лично положение. Именно прекратеното трудово правоотношение обуславя отказа да се изплати увеличението на работната заплата със задна дата считано от 1.01.2023г съгласно анекса от 10.08.2023г. Поддържания в жалбата и в указанията на МОН във връзка с прилагане на анекса, диференциран подход при изплащане на увеличението води неравенство произтичащо от признака лично положение в обхвата на което се включва прекратен трудов договор след 1.01.2023г

Отчитането на условията по чл. 27 от Анекса създава неравноправно третиране в нарушение на принципа залегнал в чл. 14 от ЗЗдискрм „защита при упражняване правото на труд“ вр с чл. 8 ал.3 от КТ. Правото на труд е конституционно право съгласно чл. 16 от Конституцията на РБ, като то обхваща и

правото да се получава възнаграждение срещу отработеното.

Отказът да се изплати увеличението на заплатите със задна дата от 1.01.2023г до датата на прекратяване на трудовото правоотношение на лицата които в този период са били в трудови правоотношения, и които впоследствие са прекратени, представлява непряка дискриминация по отношение на тях в сравнение с други лица продължаващи да работят на основание трудов договор и към датата на договаряне и изплащане увеличението. Посочи се, че адресати на чл. 27 от Анекса са всички *заети* в сферата на предучилищното и училищно образование към 1.01.2023г Следователно неизплащането на увеличението на педагогическия и непедагогически персонал със задна дата който е работил към тази дата и след това, но впоследствие трудовите правоотношения са прекратени, го поставя в неравноправно положение спрямо останалите които продължават работа и към момента на определяне и договаряне на увеличението. Увеличението е договорено за всички които полагат труд на основание действащ трудов договор към 1.01.2023г. Няма изрично посочено в анекса, че увеличението касае само зетите в системата на образованието към датата на договарянето. В хода на производството не са представени аргументи за това, че разписаните в чл.27 от Анекса критерии са обективно оправдани. /по см на чл. 4 ал.3 от 33Дискм/.

Осъществен е състава на чл. 4, ал. 3 от 33Дискр, тоест осъществена е непряка дискриминация, тъй като чрез привидно неутралния чл. 27 от Анекса са поставени лица с прекратени след 1.01.2023г трудови договори, т.е. лица, носители на признак по чл. 4, ал. 1 от 33Дискр в по-неблагоприятно положение в сравнение с лицата чиито трудови договори не са прекратени към датата на договаряне на увеличението. И двете групи лица са били „заети“ в сферата на образованието към 1.01.2023г, но на едните трудовите договори са прекратени впоследствие преди подписване на анекса определящ увеличението със задна дата, а другите продължават да са във валидно трудово правоотношение и към датата на договаряне на увеличението. Именно между тези две групи следва да се извърши сравнението, противно на изложеното в жалбата.Анексът създава еднакво положение за лицата заети в сферата на образованието към 1.01.2023г, независимо дали трудовото им правоотношение впоследствие преди увеличението е прекратено. Посоченото задължава изплащане на увеличението на работната заплата със задна дата считано от 1.01.2023г на всички работещи към тази дата, съгласно отработеното време до датата на прекратяване на трудовото им правоотношение. Именно чрез привидно неутрална разпореда, се осъществява непряка дискриминация, тъй като не е отчетено особеното положение на лицата чиито трудови правоотношения впоследствие след 1.01.2023г до датата на подписване на анекса са прекратени.

По отношение лицата, които към 1.01.2023г са били трудово заети в сферата на образованието, но впоследствие към датата на договаряне и определяне

на увеличението, трудовите им договори са били прекратени, е налице дискриминационно третиране по смисъла на чл. 4 ал.3 от ЗЗДискр, т. к. не им е било изплатено процесното увеличение от 1.01.2023г до датата на прекратяване на трудовия им договор.

С оглед горното, жалбата е неоснователна и следва да се отхвърли
Относно разноските:

С оглед изхода на спора, на КЗД се дължи юриск възнаграждение в минимален размер от 100 лв., определен съгласно чл.143, ал.3 от АПК вр.с чл. 37, ал.1 от Закона за правната помощ и чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, Административен съд
София – град

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ жалба на Министерство на образованието и науката /МОН/ чрез министъра на образованието и науката срещу Решение № 27 от 22.01.2025г на Комисия за защита от дискриминация, Втори специализиран постоянен заседателен състав в ЧАСТТА с което:

1. **УСТАНОВЯВА**, по жалба на Р. А. Д., че разпоредбите на Анекс № Д01-192 от 10.08.2023г. към браншови КТД 01 -269/06.12.2022г. за системата предучилищното и на училищното образование, които не съдържат ясно разписани правила уреждащи процентно увеличение на трудовите възнаграждения за всички лица работещи и полагали труд в системата на образованието, със задна дата считано от 01.01.2023 г., е допуснато различно и по-неблагоприятно третиране спрямо група лица, които в този период също са полагали труд в системата на образованието но са били лишени от това увеличение, което представлява нарушение на чл. 4, ал.3 от ЗЗДискр. на основата на признак „лично положение“.

2. **УСТАНОВЯВА**, на основание чл.65, т. 1 от ЗЗДискр., че министърът на образованието и науката, в качеството му на орган на изпълнителната власт и ръководител на Министерството на образованието и науката, като е допуснал издаване на противоречиви указания за системата на МОН във връзка с прилагане разпоредбите на Анекс Д01-192/10.08.2023 г. към КТД 01- 269/06.12.2022 г. за системата предучилищното и на училищното образование, с които указания са разписани ограничителни критерии спрямо определена група лица, които също е следвало да бъдат включени в кръга с лицата, на които е увеличен размера на основното трудово възнаграждение, изплащано със задна дата, е допуснал нарушение на забраната за дискриминация по чл. 4, ал. 3 от ЗЗДискр., включително и спрямо жалбоподателката - Р. А. Д., по признак „лично положение“.

ОСЪЖДА Министерство на образованието и науката да заплати на Комисията за защита от дискриминация (КЗД) юрисконсултско възнаграждение в

размер на 100 лв.

Решението подлежи на касационно обжалване в 14-дневен срок от деня на съобщаването му чрез настоящия съд пред Върховен административен съд.

Съдия

: